

BUGU

Dil ve Eğitim Dergisi

BUGU
Journal of Language and Education

2/2, 193-207

TÜRKİYE

www.bugudergisi.com

E-ISSN: 2717-8137

Araştırma Makalesi

Makale Geliş Tarihi: 01.06.2021

Makale Kabul Tarihi: 13.06.2021

Şahin, H. (2021). Bir geleneğin devamı olarak Kaygusuz Abdal. *BUGU Dil ve Eğitim Dergisi*, 2(2), 193-207.
<http://dx.doi.org/10.46321/bugu.57>

BİR GELENEĞİN DEVAMI OLARAK KAYGUSUZ ABDAL*

Doç. Dr. Harun ŞAHİN

Gazi Üniversitesi harunshahin75@gmail.com ORCID

Öz

Türk dili ve edebiyatının bilinen en eski metinlerinde / (Kök)türk harfli eski Türk yazıtlarında geçen *bilig*, *bilge*, *bilig bilmez kişi*, *edgü bilge kişig*, *bilmedük için* vd. bil-kökünden türetilen kelime ve kelime grupları, bilgiyi ve bilgili olmayı öven; bilgisizliği, kaballığı, cahilliği yeren köklü bir törenin ve edebî bir geleneğin başlangıcını oluşturur.

Türk milletinin zihni temellerini ve fikir hayatını olduğu kadar manzum ve mensur edebiyatın konusunu da şekillendiren bu gelenek, Uygur Dönemi edebiyatının da önemli temalarından birini oluşturmuştur. Özellikle, bugün dilimize *ilahi* olarak aktarabileceğimiz *baş* ve *başıklar*de dinî ve ahlaki değerler, doğru bilginin, iyinin, güzelin ve erdemlin ölçüsü olarak konu edilmiştir.

Eski Türkçe Dönemi'ne ait yazılı belgelerde (yazıtlarda, kitaplarda vd. kaynaklarda) kendisine kuvvetli bir yer bulan "bilgi" değeri, İslamiyet'in Türkler arasında kabul edilmesinden sonra *Hiç bilenlerle bilmeyenler bir olur mu?* (39/9); Ayet-i Kerime'sinin ve *İlim Çin'de bile olsa arayınız!* Hadis-i Şerifinin de tesir ve teşviki ile birbirinden değerli eserlere kaynaklık etmiştir. Nitekim Uygur Türkçesi Dönemi'nin hemen sonrasında (Karahanlı Türkçesi Dönemi'nde) *Kutadgu Bilig*, *Divanü Lügati't- Türk*, *Atebetü'l-Hakayık*, *Divan-ı Hikmet...* gibi eserlerde muhtevayı oluşturan en önemli temalardan birinin "bilgi" olduğu dikkati çeker.

"Bilgi" Türkçenin sonraki dönemlerine ait eserlerde de bireylerde, toplumlarda ve milletlerde ayrıcalık ve farkındalık oluşturan bir "değer" olarak işlenmiştir.

Köklü ve zengin sosyokültürel birikimi ve düzeyi bünyesinde barındıran "bilgi değeri", dinî tasavvufî Türk edebiyatının XIV ve XV. yüzyıllardaki önemli temsilcilerinden biri olan Kaygusuz Abdal'ın eserlerinde de ciddi anlamda kendisine yer bulmuştur.

Bu çalışmanın amacı öncelikle Türk yazı dilinde "bilgi değeri" etrafında oluşan edebî geleneği ana hatlarıyla dikkatlere sunmak; sonrasında ise Kaygusuz Abdal'ın eserlerinin bu geleneğe katkısını ortaya koymaktır.

* Bu çalışma, 9 Ekim 2018 tarihinde Kaygusuz Abdal Çalıştayı'nda sunulan bildirinin düzeltilmiş, gözden geçirilmiş ve genişletilerek makaleye dönüştürülmüş şeklidir.

Araştırmada, nitel veri toplama yöntemlerinden doküman incelemesi yöntemi kullanılmıştır. Araştırma sonucunda bilgi değeri etrafında gelişen zengin bir gelenek oluştuğu ve Kaygusuz Abdal'ın bilgi değerini önemseyen ve eserlerine konu edinen bir edebî şahsiyet olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Anahtar Sözcükler: Bilgi değeri, gelenek, eski Türk eserleri, ilk dönem İslami eserler, Kaygusuz Abdal, Kaygusuz Abdâl (Şehzâde Alaaddin Gaybî) Divanı.

AS A CONTINUATION OF A TRADITION KAYGUSUZ ABDAL

Abstract

In the oldest known texts of Turkish Language and Literature / Old Turkish inscriptions with (Root) Turkish letters, knowledge, scholar, ignorant person, well-informed person, etc. words and phrases derived from the root to know, praising knowledge and being knowledgeable; it constitutes the beginning of a deep-rooted ceremony and a literary tradition that condemns ignorance, rudeness, and ignorance.

This tradition, which shapes the mental foundations and intellectual life of the Turkish nation as well as the subject of poetry and prose literature, has also constituted one of the important themes of the Uighur Period Literature. Especially in the head and headings that we can divine into our language today, religious and moral values are mentioned as the measure of true knowledge, good, beauty, and virtue.

The value of “knowledge”, which found a strong place in the written documents (inscriptions, books, etc.) belonging to the Old Turkish Period, after the acceptance of Islam among the Turks, “Are those who know equal to those who do not know?” (39/9); Search for his verse and knowledge even if it is in China! With the influence and encouragement of his Hadith-i Sharif, he became the source of valuable works. As a matter of fact, in the works such as Kutadgu Bilig, Divanü Lügati't- Türk, Atebetül'- Hakayık, Divan-ı Hikmet... just after the Uyghur Turkish Period (Karahanlı Turkish Period), one of the most important themes forming the content is “knowledge”.

“Knowledge” has been treated as a “value” that creates privilege and awareness in individuals, societies, and nations in the works of the later periods of Turkish.

The “knowledge value”, which includes deep-rooted and rich socio-cultural accumulation and level, has also found its place in the works of Kaygusuz Abdal, one of the important representatives of Religious Sufi Turkish Literature in the XIV and XV centuries.

The aim of this study is primarily to present the literary tradition formed around the “knowledge value” in the Turkish written language with its main lines and then to reveal the contribution of Kaygusuz Abdal's works to this tradition.

In the research, the document analysis method, one of the qualitative data collection methods, was used. As a result of the research, it has been concluded that a rich tradition developed around the value of knowledge, and Kaygusuz Abdal is a literary personality who cares about the value of knowledge and focuses on his works.

Keywords: Knowledge value, tradition, ancient Turkish works, first period Islamic works, Kaygusuz Abdâl (Şehzâde Alaaddin Gaybî) Divan.

Ø. Giriş

İnsan aklının erebileceği, olgu gerçek ve ilkelerin bütünü, bilgi, malumat; öğrenme araştırma veya gözlem yolu ile elde edilen gerçek, malumat, vukuf (TDK, 2011, s. 338). İnsanın toplumsal emeğiyle meydana çıkardığı nesnel dünyanın yasalı ilişkilerinin, düşüncesinde yeniden üretimi (Hançerlioğlu, 2000, s. 30). Genel olarak, öznenin amaçlı yönelimi sonucunda, özne ile nesne arasında kurulan ilişkinin ürünü olan şey (Cevizci, 2010, s. 69). Hiçbir menfaat gözetmeyen ve hiçbir tatmin ile nihayetlenmeyen zekâyı sonsuzluğa doğru götüren tanıma aşkıdır (Topçu, 1998, s. 31) vb. tanımlamalarla, bugün eğitim, felsefe, dil vb. birçok bilim dalının konusu olan bilgi / bilgili olma, toplum içinde sahibini yücelten en önemli değerlerden biri olarak hayatımızı şekillendirmektedir.

Türk tarihinin en eski yazılı belgelerinden başlayarak elde bulunan kaynaklarda kağan isim ve unvanlarında “bilge” kavram işaretinin kullanılması Türk düşüncesinde kağan olmanın ilk şartlarından birinin “bilgelik” olduğunu ve toplumda “bilgelik” değerine verilen önemi yansıtmaktadır.

Eski Türk devletlerinde “Bilgelik” tüm iyi ve büyük Türk kağanları için ortak unvan olarak kullanılmıştır. II. Köktürk Kağanlığı'nın büyük hükümdarı Bilge Kağan'ın, annesi İl Bilge Hatun'un, Vezir Bilge Tonyukuk'un unvanları bu durumun en güzel örneklerini oluşturmaktadır.

Köktürk tahtına çıkan kağanlar bilge ve alp olduklarından bu makama oturabilmişlerdir. Yazıtlarda; “*Bilge kagan ermiş, alp kagan ermiş*”, “*Kağanı alp ermiş, ayguçısı bilge ermiş*”, “*Bilgesin için, alpin için...*” ifadeleri geçmektedir. Bu itibarla kağanın bilgili ve akıllı olmasının yanında cesur ve yiğit olma vasfının da bulunması gerektiği (Gömeç, 2010, s. 108) görülmektedir. Bahse konu vasıflara sahip olmayan kağanların ve yöneticilerin devleti ve halkı felakete sürüklediği vurgulanmaktadır.

Eski Türk devlet başkanları, yöneticileri ve ileri gelenleri tarafından ad / lakap olarak da kullanılan “bilge” sözcüğü; *akıllı, bilgili, bilgin, uzak görüşlü, hâkim, yetkin, olgun* anlamlarına da gelmektedir. Sözcüğün hem ad hem de ifade ettiği diğer anlamlardaki kullanımlarına Eski Türkçe Dönemi eserleri başta olmak üzere Türkçenin temel kaynaklarının pek çoğunda rastlanmaktadır. Eski Türk yazıtlarında ve diğer yazılı kaynaklarda daha ziyade yönetici kimselerin (kağan, danışman, kumandan ve beylerin) taşıyabildikleri ve kullandıkları bir ad / unvan olarak karşımıza çıkmaktadır (Alyılmaz, 2015, s. 319).

Eski Türkçe Dönemi'ne ait yazılı belgelerde (yazıtlarda, kitaplarda vd. kaynaklarda) kendisine kuvvetli bir yer bulan “bilgi” değeri, İslamiyet'in Türkler arasında kabul edilışinden sonra *Hiç bilenlerle bilmeyenler bir olur mu? (39/9)*; Ayet-i Kerime'sinin ve *İlim Çin'de bile olsa arayınız!* Hadis-i Şerifinin de tesir ve teşviki ile birbirinden değerli eserlere kaynaklık etmiştir. Nitekim Uygur Türkçesi Dönemi'nin hemen sonrasında (Karahanlı Türkçesi Dönemi'nde) *Kutadgu Bilig, Divanü Lügati't- Türk, Atebetü'l- Hakayık, Divan-ı Hikmet...* gibi eserlerde muhtevayı oluşturan en önemli temalardan birinin “bilgi” olduğu dikkati çeker.

“Bilgi” Türkçenin sonraki dönemlerine ait eserlerde de bireylerde, toplumlarda ve milletlerde ayrıcalık ve farkındalık oluşturan bir “değer” olarak işlenmiştir.

Köklü ve zengin sosyokültürel birikimi ve düzeyi bünyesinde barındıran “bilgi değeri”, dinî tasavvufi Türk edebiyatında, klasik Türk edebiyatında, Tanzimat sonrası gelişen Türk edebiyatında ve Cumhuriyet Dönemi edebiyatında da kendisine önemli ölçüde yer bulmuştur.

1. Türkçenin Temel Kaynaklarında Bilgi Değeri

Türk dili ve edebiyatının bilinen en eski metinlerinde / (Kök)türk harfli eski Türk yazıtlarında geçen *bilig*, *bilge*, *bilig bilmez kişi*, *edgü bilge kişig*, *bilmedük için* vd. bil-kökünden türetilen kelime ve kelime grupları, bilgiyi ve bilgili olmayı öven; bilgisizliği, kabahği, cahilliği yeren köklü bir törenin ve edebî bir geleneğin başlangıcını oluşturur.

altun kümüş işgiti kuutay bungsuz ança birür tabgaç bodun sabı süçig agısı yumşak ermiş süçig sabın yumşak agın arıp irak bodunug ança yagutır ermiş yagru koontukda kisre anyıg bilig anta öyür ermiş edgü bilge kişig edgü alp kişig yortmaz ermiş bir kişi yangılsar oğuşı bodunu bişükinge tegi kıdmaz ermiş süçig sabınga yumşak agısinga arturup öküş türük bodun öltüg: Altını, gümüşü, ipeği, ipekli kumaşları sıkıntısızca (karşılıksız) veren Çin milletinin sözü tatlı; ipekli kumaşları (da) yumuşak imiş. (Çinliler) tatlı sözlerle ve yumuşak ipekli kumaşlarla kandırıp (uzaklarda yaşayan) milletleri böylece kendilerine yaklaşıtırlar imiş. (Bu milletler) yaklaşıttan sonra da kötülüklerini işte o zaman yaparlar imiş. Çok akıllı (bilge) kimseleri ve çok yiğit (alp) kimseleri ilerletmezler imiş. Bir kişi suç işlediğinde onun soyunu sopunu (eşiğinden) beşiğine kadar öldürürler imiş. (Çinliler'in) tatlı sözlerine ve yumuşak ipekli kumaşlarına aldanıp (ey) Türk milleti, çok öldün (Alyılmaz, 2005, s. 30).

aygıl tidi ayıgması ben ertim bilge tonyukuk kagan mu kışayın tedim sakıntım toruk buukalı semiz buukalı irakda bülser semiz buuka toruk buka teyin bilmez ermiş teyin ança sakıntım **anta kisre tengri bilig birtük için özüm ök kagan kışdım:** "(Bana kağanlık hususunda, fikrini söyle!" dedi; (şu sözlerin) söyleyeni ben idim, Bilge Tonyukuk. "(Bunu) kağan mı yapayım?" dedim. Düşündüm: (İnsan) zayıf boğalarla semiz boğaları uzaktan bilmek zorunda kalsa, hangilerinin semiz boğa, hangilerinin zayıf boğa olduğunu bilmez imiş diye öylece düşündüm. **Ondan sonra Tanrı akıl verdiği için (onu) bizzat kendim kağan yaptım** (Alyılmaz, 2005, s. 196).

Türk milletinin zihni temellerini ve fikir hayatını olduğu kadar manzum ve mensur edebiyatın konusunu da şekillendiren bu gelenek, Uygur Dönemi edebiyatının da önemli temalarından birini oluşturmuştur. Özellikle bugün dilimize *ilahi* olarak aktarabileceğimiz *baş* ve *başıklar*de dini ve ahlaki değerler, doğru bilginin, iyinin güzelin ve erdemin ölçüsü olarak konu edilmiştir.

Türk kültür merkezlerinden biri olan Turfan ve civarında, Mani metinleri arasında yer alan Aprınçor Tigin'e ait bir methiye içinde yer alan aşağıdaki dörtlükte, bilgili / bilge olmak Tanrı'nın vasıflarından biri olarak görülmüş ve Tanrı'ya *bilgilim*, *bilgem*, *asilim*, *ışığım* gibi değerli kelimelerle hitap edilmiştir.

Bilegüsüz yiti vaj[ır ti]yür

Elmas için bilenmeden keskin derler,

Bilegüsüz yiti vaji[r tiyür]

Elmas için bilenmeden keskin derler;

Vajırda ötvi biligligim tüzünüm yaruqum

Elmastan daha keskin benim bilgilim, asilim, ışığım

Vajırda ötvi biligligim bilgem yangam

Elmastan daha keskin benim bilgilim, bilgem filim

(Arat, 1991, s. 16-17).

Yine Turfan’da Türk İslam muhitinde kaleme alınmış olan, bilgi tavsiye eden ve bilgiyi öven bir manzumede, bilginin insana eş olacağı ve bilgi bilen kişinin kıymetinin bir gün devlet tarafından bilineceği, bilginin insanı her durumda güzelleştireceği ifade edilmektedir.

<i>Bilig biling ya begim</i>	Bilgi biling ey beyim!
<i>Bilig sanga eş bolur</i>	Bilgi sana eş olur
<i>Bilgi bilgen ol erke</i>	Bilgi bilen insana
<i>Bir kün devlet tuş bolur</i>	Bir gün devlet yar olur.
<i>Biliglik er bilinge</i>	Bilgili insan beline
<i>Taş kuryansa kaş bolur</i>	Taş kuşansa, kaş olur;
<i>Biligsizning yaninga</i>	Bilgisizin yanına
<i>Altun koysa taş bolur</i> (Arat, 1991. s. 259).	Altın konsa, taş olur.

Dîvânü Lugâti’t-Türk’te bilgi ile birlikte bilgili / aydın olma değeri, *Dîvânü Lugâti’t-Türk*’te yer alan manzum parçalarda sıklıkla işlenen bir değerdir.

Aşağıda yer alan beyitte gençlere, daima bilgiyi artırmak ve bilgisizlikten kurtulmak için çalışmak öğütlenmektedir.

<i>Oglum öğüt algıl biligsizlik kiter</i>	(Ey) oğlum! Öğüt al ve bilgisizliği(ni) gider;
<i>Talkang kiming bolsâ angar bekmes katar</i>	(nitekim), kimin kavrulup dövülmüş arpası varsa
(Atalay, I, s. 440).	ona (biraz) pekmez katar.

Öğüt kelimesinin anlamını kuvvetlendirmek için örnek olarak verilen aşağıdaki beyitte de gençlere bilgilerini artırıp bilge kişi olmaları, insanlar arasında bilgiyi yaymaları öğütlenmektedir.

<i>Algıl öğüt mendin oğul erdem tile</i>	(Ey) oğul! Benden öğüt al ve erdem dileğinde bulun,
<i>Boyda ulug bilge bolup bilging ula</i>	(öyle ki) halk içinde büyük bilge olasin ve bilgini
(Atalay, I, s. 51).	(herkese) yayasin.

Yukarıda bilgili / aydın olma değerinin işlendiği bazı örnek manzumelere yer verilmiştir. Bunların haricinde *Dîvânü Lugâti’t-Türk*’te manzum parçalarda bilgili / aydın olma değerinin işlendiği başka örnekler de vardır. Şahin (2018) tarafından yapılan çalışmada *Dîvânü Lugâti’t-Türk*’te yer alan manzum parçaların 15 bölümünde bilgiyi öven dörtlük – beyit kullanıldığı tespit edilmiştir (Şahin, 2018, s. 370).

İslami Dönem Türk edebiyatının bilinen ilk eseri olan *Kutadgu Bilig*’de insanın hayatta bir anlamının ve yerinin olması akıl ve bilgiye bağlıdır. Bilgi o kadar değerlidir ki ibadet etmek için bile bilgili olmak şarttır. Bilgi ise akıl olmadan elde edilemeyeceğinden her türlü iyiliğin kaynağı akıldır ve akıl da Tanrı’nın bir lütfudur (Bozkırlı, 2015, s. 51). Aşağıda *Kutadgu Bilig*’de bilgi ve bilgili olmanın övüldüğü beyitlerden örnekler yer almaktadır:

<i>bilig öğren aşnu tapuğka üküş</i> <i>biligsiz tapuğ aşğı bolmaz ülüş</i> (Arat, 1991, s. 327).	İbadet etmek için önce çok bilgi edin, bilgisiz ettiğin ibadetten fayda gelmez.
<i>bilig bildiñ erse tükel öğrenip</i> <i>anı işlet emdi kör emgek ıdıp</i> (Arat, 1991, s. 328).	Zahmetle öğrenerek bütün bilgilere sahip oldun; şimdi bunları zahmet çekmeden işlet.
<i>kalı bilmediñ erse öğren bilig</i> <i>tapuğlarka ötrü tegürgil elig</i> (Arat, 1991, s. 328).	Eğer henüz öğrenmedinse bilgi öğren, ibadetlere ondan sonra başla.
<i>bilig birdi yalnguk bedüdi bu kün</i> <i>ukuş birdi ötrü yazıldı tügün</i> (Arat, 1991, s. 327).	Bu gün ona bilgiyi verdiği için insanoğlu yüceldi, anlayış idrak verdiği içinde düğüm çözüldü.

Edip Ahmet Yükneki'nin, *Atebetü'l-Hakayık* isimli eserinin VI. kısmı Bilginin Faydası ve Bilgisizliğin / Zararı Hakkında başlığını taşır. Bu bölümde 12 dörtlük bulunmaktadır. Bilgiyi öven ve bilgisizliği yeren bu bölümden 2 dörtlük örnek olarak çalışmamıza alınmıştır:

<i>Bilig bildi boldı eren belgülig</i>	İnsan bilgisi ile tanınır;
<i>Biligsiz tirigle yitük körgülig</i>	bilgisiz, hayatta iken, kaybolmuş sayılır;
<i>Biliglig er öldi atı ölmedi</i>	bilgili adam ölür, (fakat) adı kalır,
<i>Biligsiz tirig erken atı ölüg</i> (Arat,1992, s. 48).	bilgisiz, sağ iken, adı ölüdür.
<i>Bilig birle âlim yoğar yokladı</i>	Âlim bilgi ile yükseldi,
<i>Biligsizlik erni çökerdi kodı</i>	bilgisizlik insanı aşağı düşürdü;
<i>Bilig yind usanma bil ol hağ resul</i>	bilgiyi ara, usanma; bil ki o hak resul:
<i>Bilig çinde bolsa siz arğang tidi</i> (Arat, 1992, s. 48).	"Bilgiyi, Çin'de bile olsa, arayınız" dedi.

Pir-i Türkistan Ahmed Yesevi tarafından yazılan Allah'ın birliği, Hz. Peygamber sevgisi, ahiret inancı, cennet ve cehennem vb. İslam ahlakını ve tasavvuf erkanını anlatmanın yanı sıra temizlik, adalet, yardımseverlik gibi sosyal değerlerin sıklıkla işlendiği *Divan-ı Hikmet*'te bilgi ve bilgili olma önemli bir değer olarak karşımıza çıkmaktadır:

<i>Kâdı müftü mollâlar şeriat dergâhını</i>	Kadı, müftü hocalar şeriatın kapısında,
<i>Ârif âşık alıpdur tarikatını erkini</i>	Âşık, ârif olanlar tarikat kapısında.
<i>Amel kılğan âlimler dinimizni çerâğı</i>	İlmiyle amel olan âlim dinin kandili,
<i>Burâk miner mahşede eğri koyar borkini</i>	Mahşerde Burak'a biner, nurlu tacı başında

(Tosun, 2017, s. 173).

Anadolu'nun Türk-İslam yurdu olmasında önemli bir yere sahip olan büyük tasavvufi şahsiyetlerden biri olan Hacı Bektâş-ı Velî de eserlerinde bilgiyi ve bilgili insanı övmüş; insanın cahillerin yanından uzaklaşmasını, cahillerin her sözünün yalan olduğunu ve yanıldıklarını söylemiştir:

Sinerek câhilün katında söyle

Becid sen sâmir ol disin kim öyle (Güzel, 2002, s. 133).

Cehâlet çün hmârıla anıldı

Ne söyledise câhiller yanıldı (Güzel, 2002, s. 135).

Cahilin yanından uzaklaştığında,

(sana) meyveli bir ağaç derler.

Cahillik eşek ile birlikte anıldı

Cahiller ne söylediye yanıldı.

Bilgi, hususiyle kendini / sözünü bilme durumu Yunus Emre şiirlerinde önemli bir yere sahiptir. Yunus Emre, insanın her şeyden önce kendisini bilmesi gerektiğinden bahisle

İlim ilim bilmektir ilim kendin bilmektir

Sen kendini bilmezsen ya nice okumaktır.

Okumaktan ma'ni ne kişi Hakk'ı bilmektir

Çün okudun bilmedin he bir kuru emektir (Yağmur, 2011, s. 129) dizeleri ile ilmin başlangıcını bize göstermektedir.

Eserlerinde bilgi değerine yer veren şairlerden biri de Kaygusuz Abdâl'dır. Kaygusuz Abdâl, XV. asır dinî tasavvufi halk edebiyatının önde gelen isimlerinden biridir. Asıl adı Alaaddin Gaybî'dir. XIV. asrın sonu ile XV. asrın ilk yarısında yaşamıştır. Teke Alaiye sancağı beyi Hüsametdin Bey'in oğludur (Güzel ve Torun, 2010).

Kaygusuz Abdal şiirlerinde, Allah, insan-ı kâmil, aşk, gönül, zikir, vahdet, edep, dünya vb. tasavvufi konulardan bahseder. Bazı şiirlerinde önemli yiyecek adları, hayvan, bitki, maden, kozmik âlem ve eşya isimleri geçer (Güzel, 2018, s. 152).

2. Araştırmanın Amacı

Bu çalışmanın amacı öncelikle Türk yazı dilinde “bilgi / bilgili olma değeri” etrafında oluşan edebî geleneği ana hatlarıyla dikkatlere sunmak, sonra da bu değerin dinî tasavvufi Türk edebiyatının XIV ve XV. yüzyıllardaki önemli temsilcilerinden biri olan Kaygusuz Abdal'ın eserlerindeki mevcut durumunu tespit etmektir. Bu amaca dönük olarak Türkçenin temel kaynakları ile diğer dönemlerde öne çıkan şair ve yazarların eserlerinde bilgi / bilgili olma değeri üzerine örnekler sunulduktan sonra Kaygusuz Abdâl'ın bilgi / bilgili olma değerini eserlerinde işlemesi problem durumu olarak ele alınmıştır.

Bu çerçevede araştırmada,

1. Türk yazı dilinde *bilgi / bilgili* olma değerine yer verilmiş midir?

2. *Kaygusuz Abdal şiirlerinde bilgi ve bilgili olma* kavramlarına hangi sıklıkla kullanılmıştır? Şiirin konusu olan bu değer, taşıdığı anlama göre nasıl sınıflandırılabilir? Değerin kullanım sıklığı / frekansı ve yüzdesi ne kadardır? sorularına cevap aranmıştır.

3. Yöntem

Bu bölümde araştırma modeli, verilerin toplanması ve çözümlenmesi başlıklarına yer verilmektedir.

3.1. Araştırma Modeli

Araştırmada, nitel veri toplama yöntemlerinden doküman incelemesi yöntemi kullanılmıştır. Prof. Dr. Abdurrahman Güzel tarafından hazırlanan, Alanya Belediyesi

tarafından 2018 yılında yayımlanan *Kaygusuz Abdâl (Şehzâde Alaaddin Gaybî) Divanı* doküman olarak esas alınmıştır.

Araştırma sonucunda bilgi değeri etrafında gelişen zengin bir gelenek olduğu ve Kaygusuz Abdâl'in bilgi değerini önemseyen ve eserlerine konu edinen bir edebî şahsiyet olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Türk yazı dilinde *bilgi / bilgili* olma değerine, bu değerın tanımlanmasını ve Kaygusuz Abdâl (Şehzâde Alaaddin Gaybî) Divanı'ndaki durumunu (geçiş sıklığı) belirlemeyi amaçlayan bu araştırma tarama modelinde gerçekleştirilmiştir. Araştırmada nitel araştırma yaklaşımı benimsenmiş, doküman incelemesi tekniğı kullanılmış ve veriler içerik analizi yoluyla çözümlenmiştir. "Nitel araştırma, gözlem, görüşme ve doküman analizi gibi nitel veri toplama yöntemlerinin kullanıldığı, olguların ve olayların doğal ortamda gerçekçi ve bütüncül bir biçimde ortaya konmasına yönelik nitel bir sürecin izlendiğı araştırma olarak tanımlanabilir" (Yıldırım ve Şimşek, 2008, s. 39).

3.2. Verilerin Toplanması ve Çözümlenmesi

Araştırmada doküman olarak kabul edelin *Kaygusuz Abdâl (Şehzâde Alaaddin Gaybî) Divanı*'nın transkripsiyon ve imla özelliklerine müdahale edilmemiş, doğrudan yapılan alıntılmalarda eseri hazırlayan Prof. Dr. Abdurrahman Güzel'in işaretlemeleri esas alınmıştır. Ancak metinleri anlamlandırmada ve Türkiye Türkçesine aktarmada kendi yorumlarımıza da yer verilmiştir.

Araştırmada elde edilen verilerin çözümlenmesinde içerik analizi tekniğı kullanılmıştır. İçerik analizi sonucunda temalar belirlenirken Merriam'ın (1998) belirttiğı gibi, araştırmacıların kendisi ve ilgili alan yazında yer alan kaynaklar temel alınmıştır.

Yapılan analiz kapsamında öncelikle *Kaygusuz Abdâl (Şehzâde Alaaddin Gaybî) Divanı*'nda yer alan *bilgi / bilgili olma* değerine ait metinler belirlenmiştir. Daha sonra bu ifadeler kodlanmış, kodlar dikkate alınarak temalar oluşturulmuştur. Araştırma bulguları sunulurken manzumelerden değerlere ait doğrudan alıntılara yer verilmiştir.

Araştırmanın güvenilirliğini sağlamak amacıyla, araştırmanın verileri iki uzman tarafından ayrı ayrı analiz edilmiştir. Yapılan bu analizler sonucunda kodlar ve temalar karşılaştırılmış, görüş ayrılığına düşülen noktalar belirlenmiş, bunun üzerine gerekli tartışmalar yapılarak görüş birliğine varılmış ve temalara son şekli verilmiştir.

4. Bulgular

Kaygusuz Abdâl (Şehzâde Alaaddin Gaybî) Divanı'nda, *bilgi / bilgili olma* değerini tespit etmek için yaptığımız tarama sonucunda elde edilen veriler kodlanarak sınıflandırılmıştır. Bilgi ve bilgili olma değeri ile ilgili yapılan sınıflandırma ve bu sınıflandırmaya ait örnekler aşağıdaki bölümlerde dikkatlere sunulmuştur. Aşağıdaki bölümde yapılan sınıflandırma ile ilgili ikişer örnek verilmiş, akabinde *Kaygusuz Abdâl (Şehzâde Alaaddin Gaybî) Divanı*'nda yer alan örneklerin sayfa numaraları, frekans değerleri ve divanda bilgi değerinin mevcut durumuna kıyasla yüzdelik dilimi verilmiştir.

4.1. Bilginin Önemi ve Değeri

Kaygusuz Abdâl'a göre, insan kendi mertebesini / ifade ettiğı manayı bilmediğı zaman dostuna düşman olur. İnsan ile hayvan arasındaki farkı bilgi ile ortaya çıkar.

*İnsânem ahî mertebemi bilmediğünden
Ağyâr oluram yâr yolına düş ile düşmân*

*İnsân dimegin maksudu 'ilm-i ma'rifetdür
Budur ahî fark olduğu insân ile hayvân*

*Olmasın ârif biline daha müti' olmuş
Hayvân yig ola ma'nîde hürmütde o insan (Güzel,2028, s. 336).*

...
*Er nefesini hakikat Hak bilen
Aslı anun cândur ol cânan gelür*

*İlm-i dekâyık kelâm-ı ma'rifet
Kaynayuban cândağı kandan gelür. (Güzel, 2018, s. 243).*

Yukarıda Kaygusuz Abdâl (Şehzâde Alaaddin Gaybî) Divanı'nda bilginin değeri ve önemine dair bazı örneklere yer verilmiştir. Bunların haricinde bilginin önemi ve değerinin işlendiği başka beyitler / dörtlükler de vardır. Bu beyit ve/veya dörtlüklerin sayfa numaraları, geçiş sıklığı (f), yüzdelik dağılımları Tablo 1'de yer almaktadır:

Tablo 1. Kaygusuz Abdâl (Şehzâde Alaaddin Gaybî) Divanı'nda bilginin önemi ve değeri ile ilgili bulguların sayfa, frekans ve yüzdelik dağılımları

	Sayfa Numarası	Geçiş sıklığı (f)	Yüzde %
Bilginin önemi ve değeri	168, 169, 171, 179, 195 (2), 205, 217, 228, 238, 243, 251, 373 (11) 485 (4).	27	23.90

4.2. Bilgi Sahibi İnsanın Önemi ve Değeri

Kaygusuz Abdâl, anlayış ve bilgi sahibi insanların etrafında dünya ve yıldızların hayran olduğunu, ariflerin dilinden cahil, nadan ve ebterlerin anlamadığını, güzel makam ve hedeflerin bilgili insanlar için olduğunu, bilgili insanların gaflete düşmeyeceğini söylemektedir.

*Kamu 'âlem bize hayrân olupdur
Bizüm için döner kevkeb ü seyyâr
Ârifler dilidür söyledüğümüz
Ne bilsün her câhil nâdân u ebter*

*'Ârifündür bu mertebe bu menzil
Kim ol gafletde olmadı giriftâr (Güzel, 2018, s. 251-252).*

Başka bir beytinde de Kaygusuz Abdal, bilgili kişilerin sultana benzediğini ve gönül sırrından haberdar olduğu anlatılmaktadır.

‘Âlim-durur ol sırrı-ı gönülden haberi var

Bende olanın her hâli sultâna haberdür (Güzel, 2018, s. 249).

Yukarıda *Kaygusuz Abdâl (Şehzâde Alaaddin Gaybî) Divanı*’nda bilgi sahibi insanın önemi ve değerine dair bazı örnekler yer verilmiştir. Bunların haricinde bilgi sahibi insanın önemi ve değerinin işlendiği başka beyitler / dörtlükler de vardır. Bu beyit ve/veya dörtlüklerin sayfa numaraları, geçiş sıklığı (*f*), yüzdelik dağılımları Tablo 2’de yer almaktadır.

Tablo 2. Kaygusuz Abdâl (Şehzâde Alaaddin Gaybî) Divanı’nda bilgi sahibi insanın önemi ve değeri ile ilgili bulguların sayfa, frekans ve yüzdelik dağılımları

	Sayfa Numarası	Geçiş sıklığı (<i>f</i>)	Yüzde %
Bilgi sahibi insanın önemi ve değeri	159, 163, 167, 174, 176, 181, 184, 186(2), 220, 228, 230, 231, 244(2), 245, 249, 250, 252(2), 260 (2), 264(2), 271, 278, 296, 303, 304, 305, 314, 315, 335, 336, 358, 376(2), 382, 394, 426, 428, 452, 454, 473, 383(3).	47	41,59

4.3. Bilgisiz ve Cahil İnsanın Kötülüğü

Kaygusuz Abdâl’in bilgi ve bilgili olma değeri ile ilgili olarak sıklıkla üzerinde durduğu hususlardan biri de bilgisiz cahil insanların zararlarıdır. Ona göre cahiller, tehlikelidir ve arifler sohbeti için bir beladır.

Hatar-ı musaffâ olmayan câhiller

‘Ârifler sohbetinde bir belâdur (Güzel, 2018, s. 254).

Kaygusuz Abdâl aynı gazelin başka bir beytinde de cahil kimselerin aşkı inkâr ettiğini, cahillerin insan suretinde olmasına rağmen aslında eşek olduğunu ifade etmektedir.

O câhil kim bu ‘ışka inkâr eyler

Sûreti insân özi har-ı Hudâ’dur (Güzel, 2018, s. 255).

Yukarıda *Kaygusuz Abdâl (Şehzâde Alaaddin Gaybî) Divanı*’nda bilgisiz ve cahil insanın kötülüğüne dair bazı örnekler yer verilmiştir. Bunların haricinde şairin bilgisiz cahil insanların kötülüğünü işlendiği başka beyitler / dörtlükler de vardır. Bu beyit ve/veya dörtlüklerin sayfa numaraları, geçiş sıklığı (*f*), yüzdelik dağılımları Tablo 3’te yer almaktadır.

Tablo 3. Kaygusuz Abdâl (Şehzâde Alaaddin Gaybî) Divanı’nda bilgisiz ve cahil insanın kötülüğü ile ilgili bulguların sayfa, frekans ve yüzdelik dağılımları

	Sayfa Numarası	Geçiş sıklığı (<i>f</i>)	Yüzde %
Bilgisiz ve cahil insanın kötülüğü	165, 166, 176, 190, 220, 235, 251, 252, 254, 255, 281, 302, 345, 426.	14	12,38

4.4. Kendini / Sözünü Bilmenin Önemi

Kaygusuz Abdâl (Şehzâde Alaaddin Gaybî) Divanı'nda sıklıkla işlenen konulardan biri de kendini / sözünü bilme değeridir. O kendini, haddine bilen kişiyi bal ve şekerle benzetererek onun sultan mesabesinde olduğunu, kendini bilmeyen kişinin de eşeğe benzediğini ifade etmektedir.

Kendi mikdârın bilen

Kişi bildi kendözin

Anun her bir nefesi

Şehd ü şekkere benzer

Her kim kendözin bildi

Bu şehre sultan oldu

Kendözini bilmeyen

Misl-i himâra benzer (Güzel, 2018, s. 442).

Kaygusuz Abdâl, kendini bilmek ile ilgili olarak kendini bilen kişinin, bütün güzel sıfatların hâl ve hakikat ile eşyanın hakikati olduğunu, kendisini bilmeyen kişinin, boş laflarının ise tuzunda şekeri ve balı bile erittiğini, yok ettiğini ifade etmektedir.

Sen sensin eger özünü bilsen

Cümle hayâlât cümle eşkal,

Sensin hakikat-i cümle eşya

Bi-küllî sıfât u hâl ü havâl

Her bir kelecın zebâne gelse

Tuzunda mât olur şeker ü bal (Güzel, 2018, s. 174).

Yukarıda *Kaygusuz Abdâl (Şehzâde Alaaddin Gaybî) Divanı*'nda kendini, sözünü bilmenin önemine dair bazı örneklere yer verilmiştir. Bunların haricinde kendini, sözünü bilmenin önemini işlendiği başka beyitler / dörtlükler de vardır. Bu beyit ve/veya dörtlüklerin sayfa numaraları, geçiş sıklığı (*f*), yüzdelik dağılımları Tablo 4'te yer almaktadır.

Tablo 4. Kaygusuz Abdâl (Şehzâde Alaaddin Gaybî) Divanı'nda kendini, sözünü bilmenin önemi ile ilgili bulguların sayfa, frekans ve yüzdelik dağılımları

	Sayfa Numarası	Geçiş sıklığı (<i>f</i>)	Yüzde %
Kendini / sözünü bilmenin önemi	174, 175, 229, 234, 242, 270, 278, 284, 294, 302, 303, 309, 319, 321, 367, 377, 442(3), 445(2), 455(4)	25	22,13

Sonuç ve Öneriler

Toplumsal değerler, tarih içinde gelişen, kuşaktan kuşağa aktarılan kültürel bir mirastır. Bu mirası yeni kuşaklara aktarma yollarından biri de dil ve dilin üst seviyede kullanıldığı edebî eserleri hedef kitleye tanıtmaktır (Şahin, 2019, s. 145).

Araştırma sonucunda, XIV ve XV. asrın dinî tasavvufî Türk edebiyatı sahasındaki önemli temsilcilerinden olan *Kaygusuz Abdâl (Şehzâde Alaaddin Gaybî)'nin Divanı*'nda genel olarak eğitim ile ilgili, özel olarak da "bilgi" değeri ile ilgili zengin bir içerik bulunduğu araştırmamızdan ve alanyazındaki diğer araştırmalardan anlaşılmıştır.

Araştırmamız sonucunda *Kaygusuz Abdâl (Şehzâde Alaaddin Gaybî) Divanı*'nda yer alan bilgi / bilgili olma değerinin yorumlanma biçimleri kendi içinde gruplandırılmıştır. Bu gruplandırmalar şu başlıklarda dikkatlere sunulmuştur: Bilginin önemi ve değeri, bilgi sahibi insanın önemi ve değeri, bilgisiz ve cahil insanın kötülüğü, kendini / sözünü bilmenin önemi.

Araştırmamız sonucunda *Kaygusuz Abdâl (Şehzâde Alaaddin Gaybî) Divanı*'nda bilgi ve bilgili olma değerinin 113 defa şiirin, dördünlüğün veya beytin konusu olduğu tespit edilmiştir. Bu konu yapılan gruplamalara göre dağıtıldığında geçiş sıklığı (frekans) ve yüzdelerinin şu şekilde olduğu anlaşılmaktadır: Bilginin önemi ve değeri: (f 27), (%23,90); bilgi sahibi insanın önemi ve değeri: (f 47), (% 41,59); bilgisiz ve cahil insanın kötülüğü: (f 14), (%12,38); kendini / sözünü bilmenin önemi: (f 25), (%22,13). Tespit edilen bu verilerden de anlaşıldığı üzere şair en çok bilgi sahibi insanların, âlim ve ariflerin önemi üzerinde durmaktadır.

Bu tespitlerden hareketle, hayatlarını ilim, bilim ve irfanın peşinden koşmaya adanmış insanların yüksek bir değere sahip oldukları ve bu kişilerin sahip olduğu değer ve kıymetin sıklıkla Türk şiirinin ve edebiyatının konusu olduğu anlaşılmaktadır.

Bilgi / bilgili olma değerini merkeze alarak *Kaygusuz Abdâl (Şehzâde Alaaddin Gaybî) Divanı* üzerinde yaptığımız bu araştırmada eserin Türk yaşayış, inanış ve idrakini yansıtan diğer eğitici değerler bakımından da zengin bir muhtevaya sahip olduğu görülmüştür. Genel olarak Kaygusuz Abdâl'in eserlerinin, özel olarak da *Kaygusuz Abdâl (Şehzâde Alaaddin Gaybî) Divanı*'nın değerler eğitimi bakımından incelenerek elde edilen verilerin bilim dünyası ile paylaşılması bu alana önemli katkılar sağlayacaktır.

Kaynaklar

- Alyılmaz, C. (2005). *Orhun yazıtlarının bugünkü durumu*. Ankara: Kurmay.
- Alyılmaz, C. (2015). *İpek yolu kavşağının ölümsüzlük eserleri*. Ankara: Atatürk Üniversitesi.
- Arat, R. R. (1991). *Eski Türk şiiri*. Ankara: Türk Tarih Kurumu Basımevi.
- Arat, R. R. (1991). *Kutadgu bilig*. Ankara: Türk Dil Kurumu Yayınları.
- Arat, R. R. (1992). *Atebetü'l-hakayık*. Ankara: Türk Dil Kurumu Yayınları.
- Atalay, B. (1939, 1940, 1941, 1943). *Dîvânü Lugâti't-Türk tercümesi C I, C II, C III, C IV*. Ankara.
- Bozkırlı, K. Ç. (2015). *Kutadgu Bilig'deki eğitsel öğelerin tespiti ve bu öğelere yönelik Türkçe öğretmeni adaylarının görüşlerinin incelenmesi*. Yayınlanmamış Doktora Tezi. Erzurum: Atatürk Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- Cevizci, A. (2010). *Eğitim sözlüğü*, İstanbul: Say Yayınları.

- Coşan, E. (1986). *Makâlât*. Ankara: Seha Neşriyat.
- Gömeç, S. (2010). Terken unvanı hakkında. *Ankara Üniversitesi Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesi Türkoloji Dergisi*, 17(2), 107-114.
- Güzel, A. (2002). *Hacı Bektaş Velî ve Makâlât*. Ankara: Akçağ.
- Güzel, A. ve Torun A. (2010). *Türk halk edebiyatı el kitabı*. Ankara: Akçağ.
- Haçnerlioğlu, O. (2000). *Felsefe sözlüğü*. İstanbul: Remzi Kitabevi.
- Şahin, H. (2018). Dîvânü Lugâti't-Türk'teki manzum parçalarda yer alan eğitici değerler. *Yeni Türkiye İlk Dönem İslami Eserler Özel Sayısı*, 105, 365-385.
- Şahin, H. (2018). *Yahya Kemal Beyatlı'nın eserlerindeki değerler ve bu değerlere yönelik Türkçe Öğretmeni adaylarının görüşlerinin incelenmesi*. Yayınlanmamış Doktora Tezi. Erzurum: Atatürk Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- Şahin, H. (2019). Dede Korkut kitabı'nda "vefa değeri". *Dünya Kültür Mirası Dede Korkut Uluslararası Sempozyumu Bildiri Kitabı*. Bayburt: Bayburt Üniversitesi Yayınları.
- Tatçı, M. (1997). *Yunus Emre divanı*, cilt I-IV. İstanbul: Milli Eğitim Bakanlığı Yayınları.
- TDK (2011). *Türkçe sözlük*. Ankara: Türk Dil Kurumu.
- Topçu, N. (1998). *Kültür ve medeniyet*. İstanbul: Dergâh Yayınları.
- Tosun, N. (2017). *Ahmed Yesevî*. Ankara: Hoca Ahmet Yesevî Uluslararası Türk-Kazak Üniversitesi.
- Uluçay, Ö. (1994). *Kaygusuz Abdal Sultan*. Ankara: Toplumsal Dönüşüm Yayınları.
- Yağmur, S. (2011). *Yunus Emre divanı*. İstanbul: Dergâh Yayınevi.
- Yıldırım, A. ve Şimşek, H. (2008). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri*. Ankara: Seçkin Yayınevi.

Extended Abstract

In the oldest known texts of Turkish Language and Literature / Old Turkish inscriptions with (Root) Turkish letters, knowledge, scholar, ignorant person, well-informed person, etc. words and phrases derived from the root to know, praising knowledge and being knowledgeable; it constitutes the beginning of a deep-rooted ceremony and a literary tradition that condemns ignorance, rudeness and ignorance.

This tradition, which shapes the mental foundations and intellectual life of the Turkish nation as well as the subject of poetry and prose literature, has also constituted one of the important themes of the Uighur Period Literature. Especially in the head and headings that we can divine into our language today, religious and moral values are mentioned as the measure of true knowledge, good, beauty and virtue.

The value of "knowledge", which found a strong place in the written documents (inscriptions, books, etc.) belonging to the Old Turkish Period, after the acceptance of Islam among the Turks, "Are those who know equal to those who do not know?" (39/9); Search for his verse and knowledge even if it is in China! With the influence and encouragement of his Hadith-i Sharif, he became the source of valuable works. As a matter of fact, in the works such as Kutadgu Bilig, Divanü Lügati't- Türk, Atebetü'l- Hakayık, Divan-ı Hikmet... just after the

Uyghur Turkish Period (Karahanlı Turkish Period), one of the most important themes forming the content is “knowledge”.

"Knowledge" has been treated as a "value" that creates privilege and awareness in individuals, societies and nations in the works of the later periods of Turkish.

The aim of this study is, first of all, to present the literary tradition formed around the "knowledge / the value of being knowledgeable" in the Turkish written language, and then to determine the current status of this value in the works of Kaygusuz Abdal, one of the important representatives of Religious Sufi Turkish Literature in the XIV and XV centuries. For this purpose, after giving examples of the basic sources of Turkish and the value of being knowledgeable / knowledgeable in the works of poets and writers who came to the fore in other periods, Kaygusuz Abdâl's processing of the value of knowledge / knowledge in his works was addressed as a problem situation.

In this context, the problem situation of the research:

1. Is the value of knowledge / being knowledgeable in Turkish written language included?

2. How often are the concepts of knowledge and knowledge used in Kaygusuz Abdal's poems? How can this value, which is the subject of the poem, be classified according to its meaning? What is the frequency of use and percentage of the value? Answers to their questions were sought.

In the research, the document analysis method, one of the qualitative data collection methods, was used. The Kaygusuz Abdal (Şehzade Alaaddin Gaybî) Divan, which was prepared by Prof. Dr. Abdurrahman Güzel and published by Alanya Municipality in 2018, was taken into consideration and the research was limited to this work.

The research was carried out in the scanning model. In the research, qualitative research approach was adopted, the document analysis technique was used, and the data were analyzed through content analysis.

The transcription and spelling features of Kaygusuz Abdâl (Şehzâde Alaaddin Gaybî) Divan, accepted as a document in the research, were not interfered with, and the markings of Prof. Dr. Abdurrahman Güzel, who prepared the work, were taken as a basis indirect quotations. However, our own interpretations are also included in the interpretation of the texts and transferring them to Turkey Turkish.

Content analysis technique was used to analyze the data obtained in the research. Within the scope of the analysis, first of all, the texts belonging to the value of knowledge / being knowledgeable in the Divan of Kaygusuz Abdal (Şehzade Alaaddin Gaybî) were determined. Later, these expressions were coded and themes were created by considering the codes. While presenting the research findings, direct quotations of the values from the poems were included.

As a result of the research, it has been understood that the Divan of Kaygusuz Abdal (Şehzade Alaaddin Gaybî), one of the important representatives of the 14th and 15th centuries in the field of Religious Sufi Turkish Literature, contains a rich content about education in general and the value of 'knowledge' in particular. This situation has been understood from our research and other studies in the literature.

As a result of our research, the interpretation of the value of knowledge / being knowledgeable in the Divan of Kaygusuz Abdal (Şehzade Alaaddin Gaybî) has been grouped within itself. These groupings are presented under the following headings: The importance and value of knowledge, the importance and value of knowledgeable people, the evil of ignorant and ignorant people, the importance of knowing your yourself / your word.

As a result of our research, it has been determined that the value of knowledge and being knowledgeable in the Divan of Kaygusuz Abdal (Şehzade Alaaddin Gaybî) is the subject of a poem, stanza or couplet 113 times. When this subject is distributed according to the groupings, it is understood that the frequency of transition (frequency) and percentages are as follows.

Importance and value of knowledge: (f 27), (23.90%); importance and value of knowledgeable person: (f 47), (41.59%); the evil of ignorant and ignorant people: (f 14), (12.38%); The importance of knowing your cat / word: (f 25), (22.13%). As it can be understood from these data, the poet emphasizes the importance of the most knowledgeable people, scholars and sages.

Based on these determinations, it is understood that people who devote their lives to pursuing science, science and wisdom have a high value and the value and value of these people is often the subject of Turkish poetry and literature.

In this research we conducted on the Divan of Kaygusuz Abdâl (Şehzade Alaaddin Gaybî) by focusing on the value of knowledge / knowledge, it has been seen that the work has a rich content in terms of other educational values that reflect the Turkish life, belief and understanding. Sharing the data obtained by examining the works of Kaygusuz Kaygusuz Abdal in general, and the Divan of Kaygusuz Abdal (Şehzade Alaaddin Gaybî) in particular, in terms of values education, will provide important contributions to this field.

